

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

(підпис)

“ ____ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства»

(шифр та найменування спеціальності)

на тему: «Ефективність інноваційної діяльності на підприємстві»

Виконавець:

студент факультету ФЕУП

Біда Анастасія Віталіївна _____

(прізвище, ім'я, по батькові) _____ /підпис/

Науковий керівник:

_____ д. е. н., професор _____

(науковий ступінь, вчене звання)

Янковий Олександр Григорович _____

(прізвище, ім'я, по батькові) _____ /підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Поняття інноваційної діяльності підприємства та її значення для економічного розвитку країни.....	6
1.2. Теорія дифузії інновацій.....	12
1.3. Показники та оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємства.....	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»	25
2.1. Загальна характеристика підприємства	25
2.2. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності підприємства	31
2.3. Аналіз ефективності інноваційної діяльності підприємства.....	43
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД».....	51
ВИСНОВКИ.....	67
Список використаних джерел.....	70
Додатки	75

ВСТУП

Інновації бурхливо розвивають сучасний світ. Двадцять перше століття характеризується стрімким науково-технічним прогресом. Багато процесів автоматизувалися, починаючи від підтримки мікроклімату в приміщенні до управління технологічними процесами в більш серйозних галузях промисловості. Дана ситуація є закономірною для розвитку суспільства. Зараз активно розвиваються нейронні мережі та штучний інтелект. Ці технології впроваджуються і в комерційних сфер діяльності. Автоматизована машинна праця є ефективнішою за людську, так як на неї не впливають такі фактори, як помилка, несумлінність, недбалість або некомпетентність людини, які можуть зіграти ключову роль не тільки для якості будь-якого продукту, але і для життя і безпеки оточуючих. Крім цього, є випадки, коли без автоматизації технологічного процесу, він, через складність або небезпечність для людського здоров'я, просто був би неможливий. Комплексна інноваційна політика підприємства розглядає взаємодію таких елементів: людського капіталу, фінансового капіталу, відділам дослідження та розвитку.

Актуальність теми полягає в тому, що на сучасному ринку діє жорстка конкуренція, а саме ведення інноваційної діяльності підприємством підвищує його прибутковість та конкурентоспроможність, надає значні переваги. Тому виникає необхідність розгляду проблеми підвищення ефективності цієї інноваційної діяльності. Окрім цього, інновації та підприємництво визнані як ключові складові конкурентної та динамічної економіки. Країни та регіони з енергійними інноваційними та підприємницькими екосистемами, як правило, показують більш високі показники продуктивності, достатній рівень економічного зростання та створення робочих місць. Як ключовий фактор росту фірми, інновації сприяють спільному процвітанню шляхом стимулювання формальної зайнятості та підвищення заробітної плати.

Метою дослідження є розкрити теоретичні аспекти інноваційної діяльності, дослідити загальний стан підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад» та

визначити ефективність його інноваційної діяльності, запропонувати шляхи підвищення ефективності цієї діяльності.

Завдання дослідження:

1. Охарактеризувати поняття інноваційної діяльності та її значення для розвитку підприємства та економічного розвитку країни в цілому.
2. Дослідити теорію дифузії інновацій та її практичність.
3. Визначити показники ефективності інноваційної діяльності та методи їхньої оцінки.
4. Надати загальну характеристику ТОВ «Телекарт-Прилад».
5. Проаналізувати стан та динаміку основних техніко-економічних показників ТОВ «Телекарт-Прилад».
6. Проаналізувати стан та ефективність інноваційної діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад».
7. Розробити та запропонувати шляхи підвищення ефективності інноваційної діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад».

Об'єктом випускної бакалаврської роботи є підприємство ТОВ «Телекарт-Прилад», на базі якого здійснюється дослідження.

Предметом дослідження є фактичний стан інноваційної діяльності на ТОВ «Телекарт-Прилад», а саме показники обсягу, собівартості та прибутку від інноваційних видів продукції; удосконалені технології; рівень автоматизації праці.

Методи дослідження. При написанні випускної роботи було використано такі методи дослідження: експертних оцінок, порівняльний аналіз, економіко-математичний, статистичний, розрахунково-конструктивний, абстрактно-логічний, аналітичний.

Інформаційна база дослідження. Звітності ТОВ «Телекарт-Прилад», навчальні посібники, статті, монографії, праці періодичних видань, наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів: Семенова В. Г., Егупов Ю. А., Орленко О. М., Літвінов О. С., Чорна М. В., Кошельок Г. В., Янковий О. Г., Чайка Т. Ю., Осипов В. И.

Публікації та апробація результатів дослідження. Результати дослідження були оприлюднені: Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт зі спеціалізації «Економіка та управління у сфері торгівлі» (23 квітня 2019 року) у роботі «Торгівля цифровою продукцією та шляхи її удосконалення».

За темою кваліфікаційної роботи автором опубліковано наступні роботи:

1. Біда А. SCRUM – гнучка методологія управління проектами на підприємстві / А. В. Біда, О. С. Літвінов // Студентський науковий збірник ФЕУП. – Одеса, ОНЕУ, 2018. – № 29. – С. 41–44;
2. Біда А. Автоматизація процесу виробництва / А. В. Біда, В. О. Літвінова // Студентський науковий збірник ФЕУП. – Одеса, ОНЕУ, 2018. – № 29. – С. 44–46;
3. Біда А. Використання штучного інтелекту на підприємствах / А. В. Біда, О. П. Горлова // Студентський науковий збірник ФЕУП. – Одеса, ОНЕУ, 2018. – № 29. – С. 44–46;

Структура та обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (43 найменувань) та 1 додаток. Основний зміст викладено на 64 сторінках. Загальний обсяг бакалаврської роботи становить 75 сторінок комп'ютерного тексту, містить 20 таблиць та 6 рисунків.

ВИСНОВКИ

У випускній кваліфікаційній роботі було досліджено інноваційну діяльність підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад», здійснено теоретичне обґрунтування проблеми та практично вирішене питання підвищення ефективності інноваційної діяльності. В ході роботи були отримані такі результати, за якими можна зробити висновки, що відповідають поставленим у роботі завданням:

1. Інноваційна діяльність, як така, що пов'язана з трансформацією ідей у технологічно нові чи вдосконалені продукти та послуги (або ж технологічні процеси), впроваджені на ринку та використані в практичній діяльності, є важливою для сучасного конкурентоспроможного підприємства. Інновації дозволяють фірмам спеціалізуватися, відповідати міжнародним стандартам та підвищувати якість.
2. Розуміння теорії дифузії (поширення інновації) є ключовою функцією при веденні інноваційної діяльності на будь-якому підприємстві. Знання та розуміння поведінки та реакції споживачів на новий вид продукції або послуг допомагає при прийнятті конкретних рішень на підприємстві та сприяє підвищенню конкурентоспроможності. Парадигма досліджень і практики, відома як поширення інновацій, пропонує готовий набір понять і підходів, які можуть бути використані для пояснення сприйнятливості того чи іншого нововведення для потенційних споживачів.
3. Оцінка ефективності інноваційної діяльності має певну структуру та складається з ряду етапів. В залежності від критерію оцінку, обираються та розраховуються певні показники, що відображають результативність діяльності. Оцінюється економічна, науково-технічна, соціальна ефективності інноваційної діяльності підприємства та критерій новизни. Існує також інтегральний

показник загальної ефективності від інновацій.

4. У роботі була надана загальна характеристика ТОВ «Телекарт-Прилад». Це приладобудівне підприємства, воно займається випуском пластикових карток, електронних лічильників, обладнань для телефонного зв'язку, систем контролю доступу, паркоматів та військових приборів. Має дочірню компанію «TeleCard», яка займається впровадженням та популяризацією концепції Smart-міст в Україні.
5. Було проаналізовано динаміку основних техніко-економічних показників ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2014-2018 рр. Загалом результати аналізу є позитивними: підприємство прибуткове, кількісні показники зростають, що свідчить про збільшення обсягу реалізованої продукції. Середньорічна продуктивність праці з початку аналізованого періоду зросла або 213,89 %. Витрати на 1 грн. реалізованої продукції знизилися на 2,38 % у порівнянні з минулим роком. Якісні показники ефективності використання основних та оборотних фондів підприємства показали позитивну динаміку та покращилися за 2014-2018 рр. Показники рентабельності підвищилися у 2018 році більш ніж в два рази. Показники ліквідності та платоспроможності знаходяться в межах норми, що свідчить про ефективне адміністрування оборотних активів.
6. На приладобудівному підприємстві ТОВ «Телекарт-Прилад» проводиться інноваційна діяльність, проте її ефективність незначна, вона не приносить надприбутки. Підприємство веде інноваційну діяльність: випуск удосконаленої військової продукції, проекти «Смарт-Парк» та «Міська карта»; дочірня компанія «TeleCard». Аналіз використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємстві свідчить про використання персональних комп'ютерів приблизно половиною працівниками (44,18 %). Інтегральний показник ефективності інноваційної діяльності підприємства склав

0,02. Це означає, що інноваційна діяльність ТОВ «Телекарт-Прилад» є ефективною, проте значення показника знаходиться на найнижчій мінімально допустимій межі.

7. Автором було запропоновано такі заходи для підвищення ефективності інноваційної діяльності:

- по-перше, спочатку частково, потім повністю відмовитися від виробництва пластикових карток;
- по-друге, створити власну систему використання віртуальних карток через додаток на смартфоні або web-сайті.

Запропонований захід є ефективним:

- *економічно*: рентабельність однієї картки зростає на 270,8 %, економічний ефект складатиме 8 250 000 грн., а термін окупності лише 0,3 роки, собівартість однієї віртуальної картки, порівняно зі звичайною пластиковою, знизиться із впровадженням проекту майже на 100 % і складатиме 0,01 грн.;
- *соціально*: переваги для персоналу, клієнтів-замовників пластикових карток та кінцевих користувачів;
- *екологічно*: зменшується виробництво пластику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Семенова В. Г. Оцінка стану та динаміки основних показників інноваційної діяльності промислових підприємств / В. Г. Семенова, М. В. Гусєва // Економіка підприємства в умовах ринкових перетворень: монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. Г. Янкового. – Одеса: Атлант, 2010. – С. 75-81.
2. Егупов Ю. А. Планирование инноваций как инструмент маркетингового и ресурсного обоснования производственной программы предприятия / Ю. А. Егупов // Вісник Черкаського університету. Серія Економічні науки. – 2007. – Вип. 103. – С. 110-118.
3. Орленко О. М. Іноваційний розвиток як головний пріоритет майбутнього підприємства / О. М. Орленко // Бізнес та інновації в сучасному світі: матеріали II міжнародної науково-практичної конференції / відп. ред. Ю. А. Махортов. – Луганськ: Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2011. – С. 180-183.
4. Каракай Ю. В. Пріоритети інноваційного розвитку підприємств / Ю. В. Каракай // Формування ринкових відносин. – 2007. - №9. – С. 146-150.
5. Економічна статистика / Наука, технології та інновації// Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 12.04.2019).
6. THE BLOOMBERG INNOVATION INDEX// Bloomberg. URL: <https://www.bloomberg.com/graphics/2015-innovative-countries/> (дата звернення: 12.04.2019).
7. Diffusion of Innovation Theory // SPH - Boston University URL: <http://sphweb.bumc.bu.edu/otlt/MPH-Modules/SB/BehavioralChangeTheories/BehavioralChangeTheories4.html> (дата звернення: 14.04.2019).
8. Meyer G. Diffusion Methodology/ G. Meyer// Journal of Health Communication: International Perspectives. – 2009. – 9 (S1). – С. 59–69.

9. Дифузія інновацій (diffusion of innovation)// Маркетопедія. URL: <http://marketopedia.ru/77-diffuziya-innovacij-diffusion-of-innovation.html> (дата звернення: 14.04.2019).
10. Rogers EM. Diffusion of Innovations./ EM. Rogers. – New York: Free Press, 2000. – p. 372.
11. Літвінов О. С. Проблеми визначення сутності економічної ефективності / О.С. Літвінов, А.В. Журенко // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2017. – № 6 (248). – С. 67-81.
12. Чорна М. В. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємств : Ч45 монографія / М. В. Чорна, С. В. Глухова. – Харків : ХДУХТ, 2012. – 210с. ISBN 978-966-405-267-9
13. Семенова В. Г. Оцінка стану та динаміки основних показників інноваційної діяльності промислових підприємств / В. Г. Семенова, М. В. Гусєва // Економіка підприємства в умовах ринкових перетворень: монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. Г. Янкового. – Одеса: Атлант, 2010. – С. 75-81.
14. Матвійчук І. О. Сучасний стан та перспективи розвитку приладобудування в Україні/І. О. Матвійчук//Глобальні та національні проблеми в економіці. – 2015. – № 3 (456). – С. 360-365.
15. Телекарт-Прибор. URL: <https://telecard.odessa.ua/ru/> (дата звернення: 05.05.2019).
16. Універсальне мобільне робоче місце оператора для ЗСУ від «Телекарт-Прилад»// Національний промисловий портал. URL: <http://uprom.info/news/vpk/universalne-mobilne-roboche-mistse-operatora-dlya-zsu-vid-telekart-prilad/> (дата звернення: 05.05.2019).
17. Фінансова звітність (форма №2) ТОВ «Телккарт-Прилад» за 2014-2018 рр.
18. Баланс (форма №1) ТОВ «Телккарт-Прилад» за 2014-2018 рр.
19. Кошельок Г. В. Сучасний стан і перспективи розвитку оптової торгівлі в Україні / Г. В. Кошельок // Інтелект XXI. – 2018. – № 1. – С. 80-85.

20. Юрчишина Л. В. Аналіз ефективності використання основних засобів на підприємстві/Л. В. Юрчишина, С. М. Волинець //Ефективна економіка. – 2011. – № 8 (53). – С. 1-6.
21. Кулаковська Т. А. Оцінка ефективності використання та відтворення основних фондів підприємства: методичний аспект./ Т. А. Кулаковська, О. М. Духова //економіка та управління національним господарством. – 2018. – № 25 (123). – С. 47-52.
22. Янковий О. Г. Фондоозброєність у машинобудуванні України: реальність і оптимальність / О. Г. Янковий, В. О. Янковий // Економіка України. – 2018. – № 8 (681). – С. 16-29.
23. Показники ефективності використання оборотних коштів підприємства// Буковинська бібліотека. URL: <https://buklib.net/books/37309/> (дата звернення: 07.05.2019).
24. Кошельок Г. В. Факторний аналіз рентабельності власного капіталу підприємства / Г. В. Кошельок, В. С. Малишко // Економіка та суспільство. – 2016. – № 7. – С. 1-16.
25. Чайка Т. Ю. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності за балансом, урахування фінансових і виробничих особливостей підприємства під час здійснення коефіцієнтного аналізу ліквідності/ Т. Ю. Чайка, С. Є. Лошакова, Я. С. Водорез// Економіка і суспільство. – 2018. – № 15.(1142) – С. 900-908.
26. Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості// Financial analysis online. URL: <https://www.finalon.com/slovník-ekonomichnikh-pokaznikiv/258-spivvidnoshennya-korotkostrokovoji-debitorskoji-ta-kreditorskoji-zaborgovanosti> (дата звернення: 08.05.2019).
27. Янковий О.Г. Діагностика фінансово-економічної стійкості підприємства на основі грошових потоків / О. Г. Янковий, Г. В. Кошельок // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць; Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2017. – № 63-64 (2-3). – С. 69–78.– ISSN 2313-4569.

28. Візит делегації POLY Technologies inc. (Китайська Народна Республіка)// Телкарт-Прилад. URL: <https://telecard.com.ua/uk/novyny/vizyt-delehatsii-poly-technologies-inc-kytaiska-narodna-respublika> (дата звернення: 10.05.2019).

29. Міністр оборони України, Степан Полторак, посетил предприятие «Телекарт-Прибор»// Oblvesti. URL: <http://oblvesti.com.ua/bez-rubriki/odessu-s-rabochim-vizitom-posetil-ministr-oborony-stepan-poltorak-fotoreportazh/> (дата звернення: 12.05.2019).

30. О системе// TeleCard. URL: <http://telecard.solutions/ru/#blog> (дата звернення: 12.05.2019).

31. Механоозброєність праці// Економічний енциклопедичний словник. URL: <https://subject.com.ua/economic/slovník/4246.html> (дата звернення: 13.05.2019).

32. Осипов В. И. Економіка підприємства : підручник / В. И. Осипов, Е. А. Бельтюков, Н.С. Кушак. – Одеса : «Маяк», 2005. – 720с. ISBN 966-587-130-7

33. Семенова В. Г. Основні етапи формування інноваційної стратегії підприємства/ В. Г. Семенова // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2007. - Вип. 26. – С. 290-294.

34. СМАРТ-КАРТА MIFARE ULTRALIGHT (512 BIT)// IDCard. URL: https://idcard.com.ua/karty-mifare-ultralight.html?gclid=EAIaIQobChMIzMzXtLCe4gIViMqyCh2DHgKPEAQYASABEgIn7vD_BwE (дата звернення: 15.05.2019).

35. Visa оставляет пластиковые карты в прошлом// Деньги.юа. URL: http://dengi.ua/news/81056_Visa_ostavlyayet_plastikovye_karty_v_proshlom.html (дата звернення: 15.05.2019).

36. В ВТБ назвали пластиковые карты пережитком прошлого // Рамблер. URL: <https://finance.rambler.ru/money/41347574-v-vtb-nazvali-plastikovye-karty-perezhitkom-proshlogo/?updated> (дата звернення: 15.05.2019).

37. Пластиковые карты в прошлом: Шведы вживляют под кожу чипы // ZIK. URL: https://zik.ua/ru/news/2018/12/27/plastykovie_karti_v_proshlom_shvedi_vzhyvlyayut_pod_kozhu_chypi_1478389 (дата звернення: 15.05.2019).
38. Що таке QR-код і навіщо він потрібен// myvin. URL: <https://www.myvin.com.ua/ua/news/internews/24062.html> (дата звернення: 16.05.2019).
39. Виділені сервери в ДЦ Ukrnames// Ukrnames. URL: <https://www.ukrnames.com/ukr/dedicated/> (дата звернення: 16.05.2019).
40. Агентство ефективного інтернет-маркетинга// WebPromo. URL: <https://www.web-promo.ua/> (дата звернення: 16.05.2019).
41. Семенова В. Г. Математична модель оцінювання ефективності складових системи управління інтелектуальною власністю підприємств / В. Г. Семенова // Економіка та держава. - 2015. - № 8. – С. 58–62.
42. Єгупов Ю. А. Деякі аспекти аналізу беззбитковості та окупності інвестиційних проектів / Ю. А. Єгупов // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2000. - Вип. 6. – С. 75-79.
43. Картки для «зелених»// finance. URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/378956/kartky-dlya-zelenyh-yak-banky-dopomagayut-zahysnykam-pryrody-spokutuvaty-grihy> (дата звернення: 16.05.2019).